

Rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for Chodsky Pes

Versjon 1

Gyldig t.o.m. 1.4.2022

**Norsk
Kennel Klub**

HUNDEEIERNES ORGANISASJON

Innholdsfortegnelse

Innledning	3
Generelt	3
Rasens historie; bakgrunn og utvikling	3
Overordnet mål for rasen	4
Rasens populasjon	4
Populasjonsstørrelse	4
Gjennomsnittlig kullstørrelse	4
Innavlsgrad	4
Matadoravl	4
Hanner og tisper brukt i avl	4
Innhenting av avlsmateriale fra andre land	5
Mål og strategi	5
Helse	5
Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen	5
Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter	5
Forekomst av reproduksjonsproblemer	5
Prioritering	6
Mål og strategi	6
Bruksegenskaper	6
Jaktprøver, bruksprøver og mentaltester	6
Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden	7
Mål og strategi	7
Atferd og mentalitet	7
Atferd	7
Evaluering av atferd	7
Atferd i forhold til rasestandard	8
Mål og strategi	8
Eksteriør	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Eksteriør	8
Overdrevne eksteriørtrekk	8
Mål og strategi	8
Oppsummering	9
Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål	9
Plan for videre arbeid i klubben	9
Vedlegg	9

Innledning

Norsk Kennel Klub har det overordnede ansvaret for hundeavl og hunderaser i Norge, men forvaltningen av rasene er delegert til raseklubbene. For Chodsky Pes er det Norsk Chodsky Pes Klubb som har dette ansvaret. Dette dokumentet skal definere og tydeliggjøre målene som klubben har for rasen slik at det kan fungere som et verktøy for sunn hundeavl i fremtiden. "NKK`s" avlsstrategi og "etiske grunnregler for avl og oppdrett" utgjør fundamentet som RAS skal bygges på. Målet er å lage en strategi for å nå "NKK" s målsetting om funksjonelt friske hunder med rasetypisk eksteriør, god helse og mentalitet.

Generelt

Rasens historie; bakgrunn og utvikling

Historie og opprinnelse

"Pes" betyr hund på og Chodsko er en region vest i Tsjekkia, derfra kommer navnet Chodsky Pes. Chodsky Pes er Tsjekkias nasjonalrase.

Grensen mellom Tsjekkia og Tyskland var allerede på 1100- tallet en viktig grense, da den var den eneste veien for handelsfolk å importere/eksportere sine varer. Chodskofolket hadde her ansvaret for å bevokte grensen fra 1200- tallet til 1620 og fikk av den grunn privilegier av kongen. Rasen Chodsky Pes ble en god hjelp i dette arbeidet.

Man har funnet bevis for at det fantes et avlsarbeid på Chodsky Pes allerede på 1500- tallet, men det tok slutt på 1600- tallet da bevoktningen av grensen opphørte. Choderene beholdt sine hunder og brukte dem til vakthund, gjeting av kveg og familiehund på gårdene sine.

Choderene er kjent i Tsjekkia siden den nasjonale forfatteren Alois Jirasek uøddeilig gjorde rasen ved å skrive om dem i en roman, med tittelen «hundehodene» (direkte oversatt) De hadde også silhuetten av hundehode på deres vimpler, hundene var med på malerier og monumenter fra regionen. Hundehode var lenge et symbol på det tsjekkiske forsvaret og var brukt i regementsvåpen så sent som den første verdenskrig. Når det internasjonale speiderforbundet begynte å bruke liljen som deres symbol, satt tsjekkerne deres hundehode over liljen som symbol på deres tsjekkiske speiderforbund.

Rasen har overlevd til moderne tid på grunn av geografisk og politisk isolasjon. Det har vært svært små utseendemessige endringer etter det man kan bedømme fra de mange fotografier, malerier og statuer i Tsjekkia.

I 1984 skrev Jan Findejs en artikkel om Chodsky Pes i tidsskriftet «Pes pritel clovek», der han søkte hunder av denne rase og med deres opprinnelige utseende. Det ble funnet flere hunder som stemte overens med de opprinnelige hundene. Ut ifra disse hunden så ble det startet et stort avlsarbeid for å gjenskape (regenerere) rasen. 28. oktober 1984 ble den anerkjent i det tsjekkiske avlsforbund, CMKU, og de første hunden ble tatt inn i stamboken. Det første kullet med 6 valper ble født og tatt opp i stamboken den 20. oktober 1985, de kom fra kennel Na Baranc og eier var Hr. L. Hykle.

I tiden 1984 til 2002 er det blitt registrert mer enn 1500 nye hunder. Pr november 2015 finnes det cirka 5000 individer fordelt på Tsjekkia, Norge, Sverige, Danmark, Finland, Polen, Sveits og Slovakia.

Overordnet mål for rasen

Hva vil vi med rasen:

- Øke kunnskapen og spre informasjon om den genetiske variasjonens betydning i avlsarbeidet.
- Spre informasjon om rasen, og gjennom sunn og målrettet avl øke populasjonen.
- Oppfølging av populasjonens utvikling så vel i Norge som i andre land.
- Beholde en allsidig brukshund med egenskaper som passer godt til mange hundesporter som smeller, agility, lydighet. I tillegg kan den benyttes som redningshund, terapihund m. m.
- Få frem gode individer av rasen med den gode mentaliteten og helsen. Beholde den balanserte familiehunden med godt temperamentet mot mennesker, spesielt barn, og andre hunder. Robust, men mild og veldig iherdig.
- Arbeide for at oppdrettere og hannhundeiere tar hensyn til resultatene av avlen sin og at det er et åpent og tolerant forhold mellom oppdrettere.

Rasens populasjon

Populasjonsstørrelse

I Norge er det pr. desember 2016 90 hunder. Utviklingen de siste årene har vært økende. 01.01.2013 godtok NKK Chodsky PES registrering. I 2013 ble det kun registrert 5 hunder.

I Norge er det pr. desember 2016 født åtte kull. To kull som ble født før rasen kunne registreres i NKK, og seks kull i 2015 og 2016 som er registrert i NKK.

Gjennomsnittlig kullstørrelse

I Tsjekkia er gjennomsnittlig kullstørrelse 4,8 valper. I de åtte kullene som p.t har vært i Norge er gjennomsnittlig kullstørrelse 5,875 valper.

Innavlsgrad

Da tsjekkerne startet avlsarbeidet var innavlsgraden høy. Tsjekkia setter nå grensen ned til 6,25.

NCPK anbefaler maks 6,25 % i innavlsgrad.

Matadoravl

Matador avl må unngås. Matadoravl fører til at mange hunder i neste generasjon er i slekt med hverandre, Matadoravl vil derfor øke faren for innavl i en rase. Siden tisper kun får et begrenset antall valper etter seg, er matadoravl som regel et problem der det er snakk om populære hanner. NKK`s grunnleggende anbefaling er at en hund ikke bør ha flere avkom enn tilsvarende 5% av antall registrerte hunder i rasepopulasjonen i en 5 – års periode. NCPK`s langsiktige mål er å følge denne anbefalingen.

Hanner og tisper brukt i avl

Det er viktig og nødvendig å samarbeide med de andre nordiske landene i forbindelse med avl. NCPK anbefaler at det benyttes like mange hannhunder som tisper i avl da populasjonen

er liten. Videre anbefales det at samme kombinasjon av tisper og hannhund ikke benyttes på mer enn ett kull.

Innhenting av avlsmateriale fra andre land

Valpekjøpere bør rådes til å tenke fremtidig avl og tenke på innavl når det importeres valper. Det er viktig å samarbeide med de Nordiske landene som har godkjent rasen for registrering i de respektive kennelklubbene.

Tsjekia har pr dags dato den største populasjonen. NCPK jobber med å få til en avtale med KPCHP om bruk av tsjekkiske hannhunder i avl på norske tisper.

Mål og strategi

NCPK jobber for lavest mulig innavlsgrad

Det bør brukes like mange tisper og hannhunder i avl for flest mulig kombinasjoner.

NCPK må drive aktiv medlemsverving blant eiere av rasen. Det er viktig at eierne har tilknytning til NCPK for innhenting og deling av informasjon.

Det er også viktig at NCPK er behjelpelig med informasjon og råd til eiere som måtte ønske å bruke hunden sin i avl.

Helse

Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen

Chodsky Pes er jevnt over en frisk, sunn rase. De største helseproblemene i Tsjekia er HD og manglende testikler. AD statistikk er ukjent og må overvåkes. Det finnes indikasjoner på at det er epilepsi på enkelte linjer på rasen. Dette vet vi for lite om og må overvåke rasen for å innhente mer informasjon. Det er også noe kreft på rasen. Det er også kløe og allergi på rasen.

Det er i Finland gjennom DNA tester oppdaget anlegg for Degenerativ Myelopati (DM). Disse testene er ikke verifiserte for rasen. I samråd med NKK anbefaler vi ikke å teste hundene våre for DM inntil det finnes mer kunnskap om DM på rasen.

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

Det er HD problematikk på rasen. I Tsjekia er det store mørketall vedr røntgen. I Norge forekommer tilfeller av allergi og kløe.

Forekomst av reproduksjonsproblemer

Det er gjennomsnittlig få valper i hvert kull. Dette kan være på grunn av for liten genvariasjon. Det er også kjent at det forekommer testikkelmangel på rasen.

Prioritering

NCPK vil arbeide for å holde rasen sunn og frisk.

Raseklubben anbefaler HD og AD røntgen av alle hunder som bor i Norge, både som fødes her og som importeres. Dette for å få oversikt over rasens helse og som grunnlag for videre avl

Det må utarbeides helseskjema som sendes ut til alle CHP-eiere for å samle informasjon om helse.

Det jobbes mot frie hofter (langsiktig mål). Da vi vet at HD er et resultat av både arv og miljø, er det viktig å informere valpekjøpere hvordan en valp / unghund bør aktiviseres med tanke på å unngå HD.

NCPK anbefaler å bruke HD frie avlsdyr (A og B). Tsjekkia har med i sitt avlsarbeid paret C mot A hofter, og forbedret et sin HD statistikk

På grunn av liten genvariasjon godtar vi også å avle på C- hofter, men da bare mot rene A- hofter.

Det avles kun på hanner med testiklene nede.

NCPK må informere om sykdommer og defekter samt jobbe for åpenhet og tillit.

Mål og strategi

Det skal aldri benyttes:

- hunder i avl som har kjente genetiske defekter.
- hunder i avl med dårligere HD resultat enn C hofte.
- hannhunder som ikke har to testikler.
- hunder i avl med kjente kliniske sykdommer.
- Hunder i avl med dårligere resultat en AD 0

Avlsarbeidet bør fokusere på helse og funksjon. Det er viktig å holde fast ved eksteriøret og de mentale egenskapene som gir rasen dens særpreg og arbeidsvilje.

Siden populasjonen er så liten i Norge, er det veldig viktig av oppdrettere tenker genvariasjon. I samråd med NKK settes det ikke strengere krav til avl enn at mer enn halvparten av Norges populasjon kan benyttes i avl.

Bruksegenskaper

Jaktprøver, bruksprøver og mentaltester

I forbindelse med avl anbefaler NCPK kjent mentalstatus, MH eller tilsvarende. Dette gjelder både hannhunder og tisper. NCPK vil anbefale at kun hunder med resultat 1-3 på moment 10 (skudd) ved MH, brukes i avl. Hunder med resultat 3 på skudd, skal kun brukes i avl med hunder med 1 på skudd.

Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden

CP er en gjeterhund med sterk flokktilhørighet. Den fremstår som en lojal familiehund, med sterk tilknytning og kjærlighet til familiens medlemmer. Erfaringene tilsier at CP er trygg og glad overfor barn. Samtidig har den et sterkt vaktinstinkt, og mange fremstår som voktere med betydelig tilbøyelighet til å varsle.

CP er en aktiv og selvbevisst hund, og allerede fra valpetiden er det viktig både å aktivisere og å sette grenser for at hunden skal finne seg til rette. Hunden er arbeidsom og våken, og glad i utfordringer og læring.

Utmerket luktesans, egner seg godt til nesearbeid generelt.

Chodsky Pes er en allsidig hund og kan brukes til mange forskjellige hundesporter. For eksempel brukes , lydighet, IPO, smeller og agility. Rasen kan også egne seg godt til , besøkshund, terapihund, redningshund med mer.

Det er generelt god mentalitet på rasen. De er vennlige mot andre hunder, mennesker og spesielt barn. Rasen er arbeidsvillig og iherdig, men rolig.

Rasens opprinnelse er en vakt og gjeterhund.

Mål og strategi

NCPK vil jobbe for å beholde det gode temperamentet Tsjekkia har jobbet for.

Chodsky Pes skal gå godt sammen med mennesker og andre hunder.

Rasens gode bruksegenskaper skal opprettholdes.

Det er viktig å opprettholde den myke/førbare, arbeidsvillige, iherdige og uredde hunden med gode søkeegenskaper som Tsjekkia har fått frem.

Atferd og mentalitet

Atferd

Chodsky Pes er en allsidig hund. Den er en god familie hund og en god brukshund. Det forutsetter god sosialisering fra oppdretter og ny eier fra 8 ukers alder, dette gjelder både miljø, mennesker og andre raser. Rasen er iherdig, så det er viktig å ha tydelige grenser fra de er små. De er veldig arbeidsvillige, men er også rolige når de ikke er i arbeid.

Evaluerings av atferd

Vi har liten faktisk informasjon om dette nå. NCPK anbefaler mental-beskrivelse av alle individer, slik at vi får ett grunnlag for målrettet avlsarbeid.

Atferd i forhold til rasestandard

Rasen er aktiv, oppmerksom og kontrollerbar ved tidlig grensesetting. Kjærlig mot små barn og er et fint familiemedlem.

Det er mye vokting på rasen, det vil si at den varsler, dog uten aggresjon.

Mål og strategi

NCPK vil utarbeide helseskjema som vil sendes alle medlemmer med ca. 3 års mellomrom. Dette for å kartlegge rasens helse, mentalitet og adferd. P.t oppleves det lite problemer på rasen.

NCPK vil jobbe for å legge til rette for mental-beskrive (MH) av rasen.

Eksteriør

Chodsky Pes er en middels stor gjeterhund med rektangulær kroppsfasong, lang pels med rikelig med underull, noe som gjør den robust og i stand til å tåle all slags vær. Harmonisk bygget med alle kroppsdeler i balanse, noe som gjør den kompakt og elegant, karakteristisk er dens holdning, små ører, elegant lang hals og manke.

Av de som stilles ut på utstillinger er kvaliteten god, dvs at det er en stor andel hunder med Excellent.

Overdrevne eksteriørtrekk

Ingen kjente.

Mål og strategi

Det er viktig at oppdretterne forholder seg til rasestandarden i avlsarbeidet. Individene skal ha rasetyperiske trekk, men ellers settes helse og mentalitet fremfor eksteriør i avlsarbeidet.

NCPK anbefaler at en hund som skal benyttes i avl bør ha oppnådd minst very good på utstilling.

Oppsummering

Chodsky Pes er en rase med generelt god helse og god mentalitet. Den er sosial, omgjengelig, har mange bruksområder. Den benyttes til søk, agility, lydighet, bruks, terapihund med mer.

Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål

Klubbens kortsiktige mål er å opprettholde rasens gode mentalitet og allsidighet. NCPK ønsker å kartlegge rasens helse for de individene som finnes i Norge. Pr desember 2016 er det 90 hunder. 9 av disse 90 hundene har tysk stamtavle. Vi ønsker å jobbe for å få disse etter registrert i NKK, for å få full oversikt over helse på alle individene som bor i Norge.

Klubbens langsiktige mål er å forbedre rasens HD statistikk. Gjennom planmessig avl og informasjon ønsker vi å forbedre rasens HD statistikk. Rasens hjemland Tsjekkia har redusert rasens HD D og E resultater de siste 12 årene.

Målet er å beholde en sunn og frisk hund med sine unike egenskaper

Det er sterkt ønskelig at hunder som skal benyttes i avl har minst very good på utstilling, har gjennomført MH med minimum 3 på moment 10 (Skudd) og HD ikke dårligere enn C. Hunder med C hofter bør kun pares mot hunder med A hofter. AD skal være 0 for hunder i avl.

NCPK vil legge til rette for, og oppfordre til at alle Chodsky Pes gjennomfører en MH mentalbeskrivelse.

Plan for videre arbeid i klubben

Helseundersøkelse bør gjennomføres før neste revidering. Ras- dokumentet skal evalueres hvert år og revideres hvert 5 år.

Norsk Chodsky Pes Klubb vil understøtte at retningslinjene i avlsstrategien er anbefalinger. Målene vil være vanskelige å nå om ikke kommende oppdrettere og hannhundeiere følger disse anbefalinger